

FREMTIDENS LANDDISTRIKTER

Fælles om bæredygtige løsninger

BEHOV FOR NYE LØSNINGER

Flere bosætter sig i de større midtjyske byer. Der bliver også flere mennesker i nogle af landdistrikterne, der her forstås som det åbne land og landsbyer op til 2.000 indbyggere. Ser vi fx på landsbyerne mellem 200 og 2.000 indbyggere har knap 40 pct. af landsbyerne i Region Midtjylland haft befolkningsfremgang de seneste ti år.

42 landsbyer har i perioden fra 2014 til 2024 haft en befolkningstilvækst på mere end 10 pct. Af dem ligger 35 landsbyer i Østjylland, og kun 7 ligger i Vestjylland. Tilsvarende har 32 landsbyer haft en befolkningstilbagegang på mindst 10 pct. Over halvdelen af disse ligger i kommunerne Norddjurs, Lemvig, Skive og Viborg.

Byerne har dog relativt større tilvækst, og det gør, at forskellene mellem by og land vokser. Omfanget af aktiviteter, liv og funktioner er anderledes i landdistrikterne, hvor befolkningsgrundlaget er mere spinkelt.

Det gælder ikke mindst de landsbyer, der er i kraftig tilbagegang og som typisk ligger i kommuner, hvor centerbyen også har svært ved at fastholde indbyggertallet.

Spørgsmålet er, hvad der skal gøre landdistrikterne attraktive i fremtiden, og hvordan vi opnår det. Vi står med udfordringer, som vi skal finde nye løsninger på.

I denne publikation tegner vi et portræt af landdistrikterne anno 2024. Hvordan er det at bo der? Hvad sætter man pris på? Hvad savner man, og hvilket potentiale har civilsamfundet på landet? Det sker som afsæt for en dialog om, hvordan vi sammen skaber fremtidens landdistrikter.

Data er primært fra Region Midtjyllands egen spørgeskemaundersøgelse blandt midtjyder i land og by. 2.890 midtjyder har svaret, og heraf bor 1.255 i landdistrikterne. ●

Sammen om løsningerne

Samarbejde og dialog er centralt for at skabe en bæredygtig udvikling i Midtjylland.

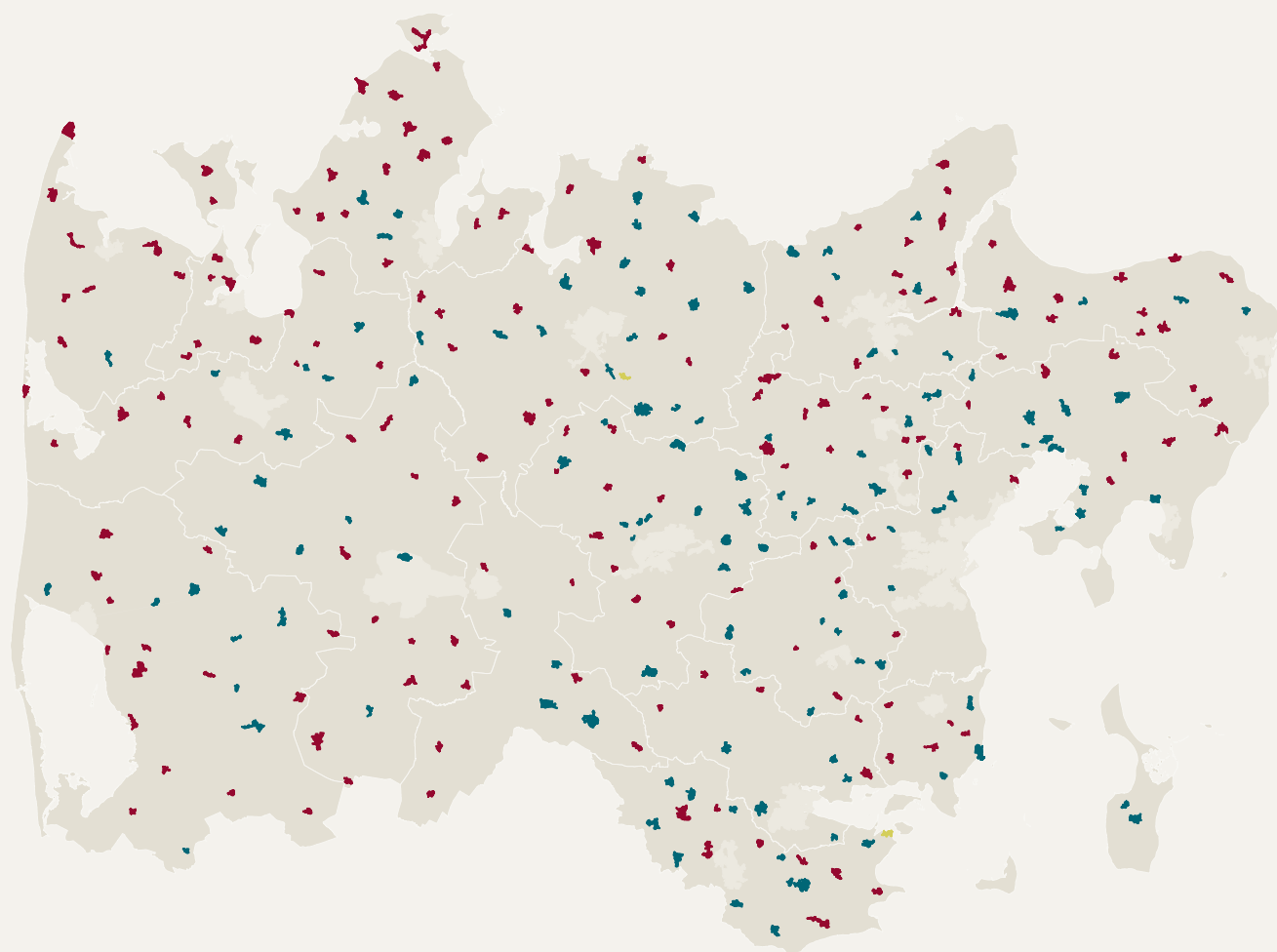
Region Midtjylland inviterer en række repræsentanter for kommuner, stat, videninstitutioner, erhvervsliv, civilsamfund, organisationer og region til at samarbejde om løsninger, der kan sikre at fremtidens landdistrikter fortsat er attraktive.

Løsningerne skal både realiseres i fællesskaber, og af enkeltaktører. Det vil vise sig, når forslag til løsninger foreligger. Region Midtjylland kan indgå i realiseringen af nogle løsninger, og andre løsninger vil være mere oplagte for kommuner, stat, videninstitutioner, virksomheder, borgere og organisationer.

De regionalpolitiske foras anbefalinger indgår i revisionen af Regional Udviklingsstrategi for Midtjylland. Den regionale udviklingsstrategi kan omfatte lovhjemlede opgaver inden for regional udvikling og i tilknytning hertil den fremtidige udvikling i regionen, infrastruktur, udvikling i yderområderne, natur og rekreative formål, grøn omstilling og klimatilpasning og eventuelle grænseoverskridende samarbejder.

Læs mere om de otte regionalpolitiske fora her: rus.rm.dk

BEFOLKNINGSFREMANG I LANDBYER TÆT PÅ CENTERBYERNE

Befolkningsudvikling
i regionens landsbyer
med 200-2.000 ind-
byggere 2014-2024

- Ned
- Op
- Uændret
- Kommunens største by

Kilde: www.statistikbanken.dk/BY1

EN MYTE AT REGIONENS LANDDISTRIKTER AFFOLKES

Der er 379 byer i Region Midtjylland, hvoraf 80 pct. er landsbyer med mellem 200 og 2.000 indbyggere.

Dog bor blot 14 pct. af regionens indbyggere i disse landsbyer. Yderligere 14 pct. af indbyggerne bor i det åbne land eller i landsbyer med under 200 indbyggere.

I Region Midtjylland er det dermed 28 pct. af indbyggerne, der bor i landdistrikterne. Det er en lidt mindre andel end i 2014, hvor 31 pct. boede i landdistrikterne.

At der er færre indbyggere i landdistrikterne i 2024 end der var i 2014, skyldes at tre landsbyer har haft så høj en befolkningstilvækst, at der bor over 2.000 indbyggere i 2024, og at de dermed ikke længere betegnes som landdistrikt.

Det er altså en myte, at der sker en generel affolkning af landdistrikterne. Stadig flere bor i de større byer, men i Region Midtjylland er landdistrikternes indbyggertal generelt stabilt.

Der er dog en del landsbyer, som bliver affolket. Der er 32 landsbyer, der har haft en befolkningstilbagegang på mindst 10 pct. i de seneste 10 år, og tre landsbyer der har haft en tilbagegang på mindst 20 pct. Derudover er antallet af børn og unge faldet i landdistrikterne generelt, hvilket gør det vanskeligt at opretholde skoler og daginstitutioner i landdistrikterne.

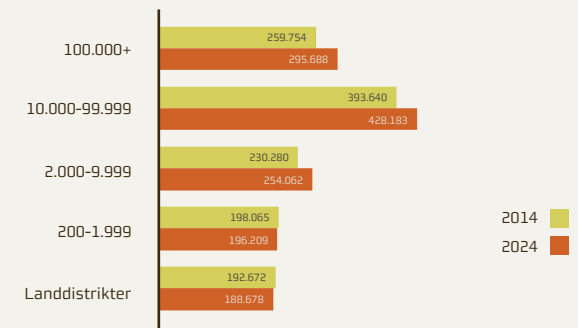

384.887
midtjyder bor i
landdistrikter

28%
af midtjyderne bor
i landdistrikter

Kilde: www.statistikbanken.dk/BY2

Stadig flere bor i byerne, mens antallet af mennesker i landdistrikterne generelt er stabilt

Antal indbyggere i Region Midtjylland i 2014 og 2024 efter bystørrelse

Kilde: www.statistikbanken.dk/BY2

Det er svært at opretholde skole og daginstitutioner i landdistrikterne, da der er 14 pct. færre børn end for 10 år siden

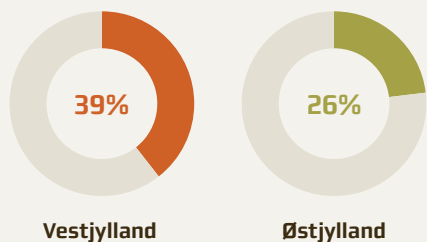
	0-17 år	18-29 år	30-66 år	67+ år
Landdistrikter	-14%	4%	-5%	27%
Byer med over 2.000 indbyggere	4%	13%	6%	30%

Udvikling i antal indbyggere i Region Midtjylland 2014-2024 efter alder og bystørrelse

Kilde: www.statistikbanken.dk/BY2

I Vestjylland bor 4 ud af 10 i landdistrikter

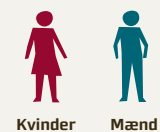
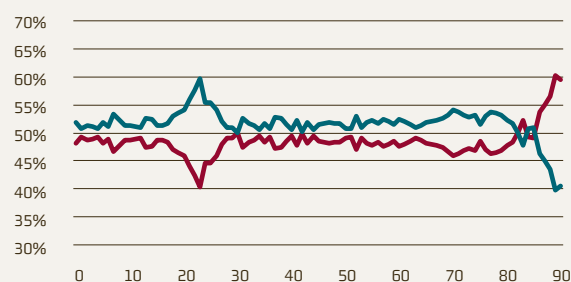
Andel af befolkningen der bor i landdistrikter i 2024 fordelt på landsdel

Kilde: www.statistikbanken.dk/BY2

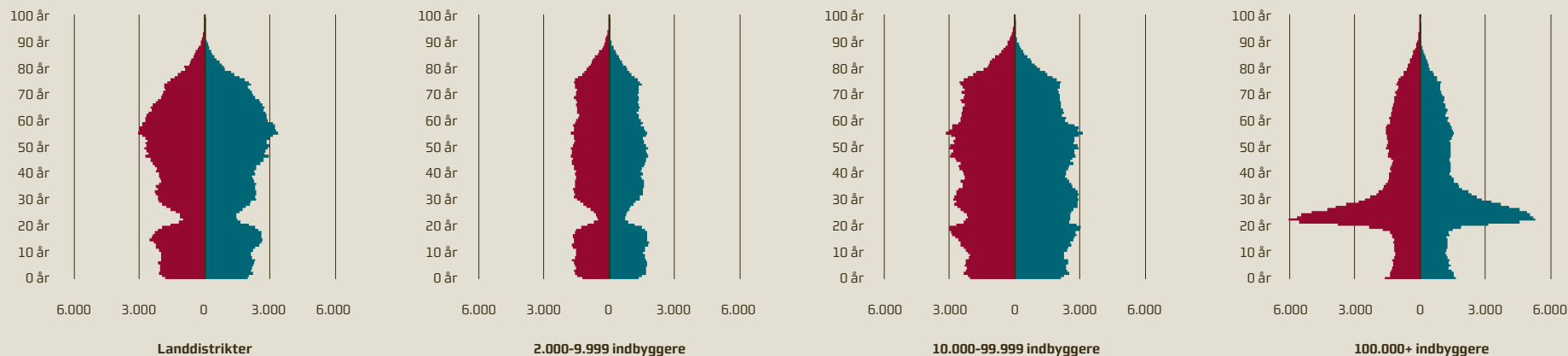
Der er relativt få unge kvinder i landdistrikterne

Aldersbetinget kønsfordeling i regionens landdistrikter

Kilde: www.statistikbanken.dk/BY2

Mange af de unge, som har fået en uddannelse i de større byer, flytter efterfølgende til de mindre byer og landdistrikterne

■ Kvinder ■ Mænd

Antal indbyggere i Region Midtjylland 2024 fordelt på køn, alder og bystørrelse

Kilde: www.statistikbanken.dk/BY2

MAN KOMMER HINANDEN VED I LANDDISTRIKTERNE

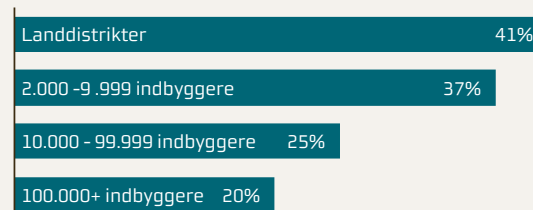
Midtjyderne har forskellige opfattelser af, hvad der er et godt sted at bo afhængigt af deres alder, og dermed hvor de er i livet.

Landdistrikternes beboere fremhæver dog særligt smuk natur og fred og ro, når de forklarer, hvorfor de bor, hvor de bor. Omvendt savner de især adgang til bedre offentlig transport og byens liv.

Langt de fleste midtjyder mener, at deres bopæl giver dem mulighed for at leve det liv, de ønsker. Blandt de unge i landdistrikterne er det dog hver femte, der oplever at have svært ved at leve det liv, de gerne vil, der hvor de bor. I byer med over 100.000 indbyggere og byer mellem 2.000 og 10.000 indbyggere gælder det hver tiende af de unge, mens det i de større byer mellem 10.000 og 100.000 indbyggere er tre ud af ti unge, der har svært ved at leve det liv, de gerne vil. Blandt personer over 50 år er der næsten ingen, der har svært ved at leve det liv, de gerne vil, der hvor de bor.

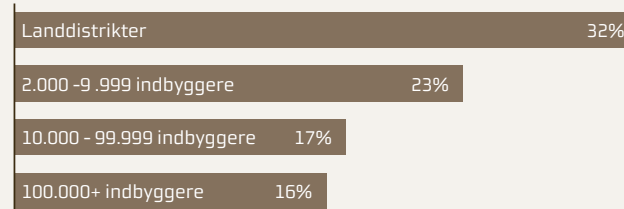
Fællesskabet trives i landdistrikterne

Andel, der har svaret 'helt enig' på spørgsmålet: Hvor enig er du i, at der er et godt fællesskab i dit lokalområde. N=2.822

Flere føler sig som en del af fællesskabet i landdistrikterne

Andel, der har svaret 'helt enig' til udsagnet: Jeg føler mig som en del af fællesskabet i mit lokalområde. N=2.822

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

Hvorfor har folk valgt at bo i regionens landdistrikter?

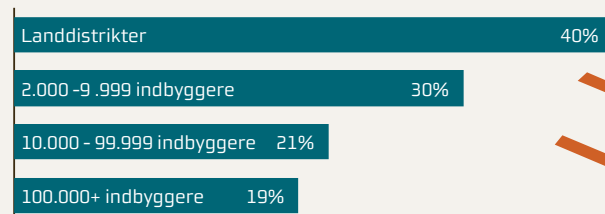
Der er fred og ro	60%
Det er tæt på smuk natur	58%
Det er et sikkert og trygt område at bo i	45%
Boligpriserne er fornuftige	38%
Det er tæt på min familie	26%
Det er tæt på mine venner og bekendte	22%

Svar fra respondenter som bor i et landdistrikt. N=1.255

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

Man giver gerne en hånd i landdistrikterne

Andel, der har svaret 'helt enig' til udsagnet: I mit lokalområde hjælper man hinanden, hvis nogen har brug for det. N=2.822

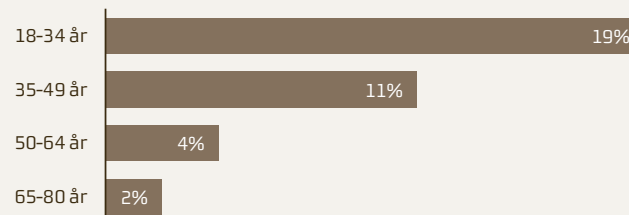

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

Hver femte 18-34 årige på landet har svært ved at leve det liv de ønsker, der hvor de bor

Andel, der har svaret 'slet ikke' eller 'i lav grad' på spørgsmålet: Har du mulighed for at leve det liv, du vil, der hvor du bor? N=2.822

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

Det man sætter aller mest pris på i landdistrikterne:

- **Naturen.** Mange fremhæver naturen, miljøet og udsigten som det, de sætter mest pris på.
- **Ro og fred.** Stilhed og fredelige omgivelser nævnes ofte som en stor fordel.
- **Fællesskabet.** Det lokale fællesskab og kendskabet til naboer er højt værdsat.
- **Plads og frihed.** Flere sætter pris på at have store grunde og være lidt afsides fra andre.
- **Tæt på en større by.** Flere nævner, at de værdsætter at være tæt på eller have nem adgang til en større by, selvom de bor på landet.

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

Det man savner aller mest i landdistrikterne:

- **Transport og infrastruktur.** Mange fremhæver adgang til bedre offentlig transport som det, de savner aller mest.
- **Byens liv.** Mange savner adgang til caféer, restauranter og kulturelle tilbud.
- **Indkøbsmuligheder.** Bedre adgang til indkøbsmuligheder er også savnet.
- **Familie og venner.** Flere nævner, at de savner at være tættere på familie og venner.

HVER TREDJE BYBO OVERVEJER ET LIV PÅ LANDET

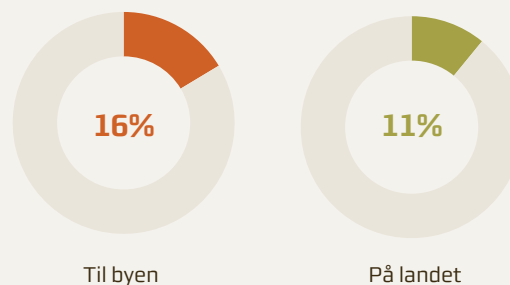
Tre ud af ti beboere i landdistrikterne overvejer indimellem at flytte til en større by, men lige så mange overvejer at flytte den anden vej.

At man overvejer at flytte, er dog langt fra ensbetydende med, at man tror, det kommer til at ske.

Kun 11 pct. af byboerne tror rent faktisk, at de er flyttet til et landdistrikt indenfor de næste fem år. 16 pct. af beboerne i landdistrikterne og hele 39% af de unge i landdistrikterne tror, de er flyttet til byen om fem år.

Flere tror, de gør alvor af at flytte fra landet til byen end omvendt

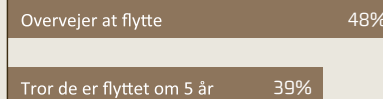
Andel, der har svaret 'ja, helt sikkert' eller 'ja, det tror jeg' på spørgsmålet: Tror du, at du er flyttet til en større by eller et landdistrikt om 5 år?

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

Byen trækker særligt blandt de unge 18-34 årige

Andel, der har svaret 'ja' til spørgsmålet: Overvejer du indimellem at flytte til en større by? og andel, der har svaret 'ja, helt sikkert' eller 'ja, det tror jeg' på spørgsmålet: Tror du, at du er flyttet til en større by om 5 år?

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

Hvorfor overvejer byboerne at flytte til landdistrikterne?

For at komme tættere på naturen	75%
For at få mere fred og ro	74%
For at få højere livskvalitet	46%
Boligpriserne er lavere	44%
Leveomkostningerne er lavere	36%

Hvorfor overvejer folk i landdistrikterne at flytte til byen?

For at komme ind til byens liv	43%
Der er adgang til bedre kultur- og fritidsaktiviteter	41%
Der er bedre indkøbsmuligheder	34%
Der er nemmere adgang til offentlig transport	33%
For at komme tættere på mit job eller uddannelse	26%

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

LANGT TIL ALTING GØR BILEN NØDVENDIG

I landdistrikterne bliver der længere til mange af de funktioner, der er vigtige, for at beboerne kan opretholde en dagligdag.

Det er funktioner som eksempelvis skole, daginstitution, dagligvarebutik og adgangen til offentlig transport. Det er netop funktioner som en stor del af de, der bor i landdistrikterne, eller som overvejer at flytte dertil, mener skal være tilstede i landsbyen.

43%

midtjyder på landet har over tre km til stoppestedet, hvorfra de kan tage kollektiv trafik til arbejde eller uddannelse.

Kilde: Survey om midtjydernes transportvaner. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

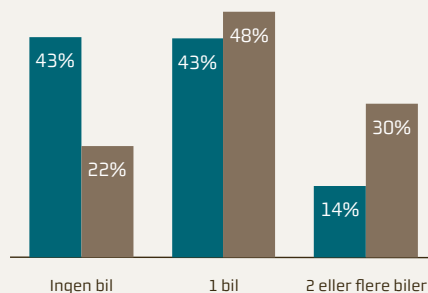
229.000

danskere har mere end fem km til nærmeste dagligvarebutik. Stort set alle bor på landet

Kilde: Danmarks Statistik

I landdistrikterne er de fleste afhængig af at have en eller flere biler

Andel familier med eller uden bil fordelt på bystørrelse

 Byer over 2.000 indbyggere

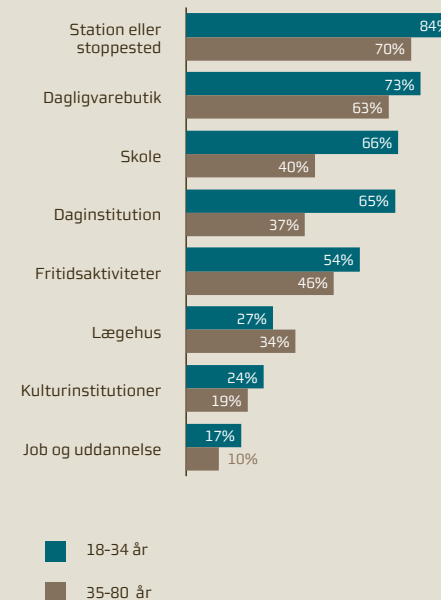
 Landdistrikter

Kilde: www.statistikbanken.dk/BIL92

Unge har større forventninger til, at kernefunktioner er tilstede i landsbyen

Andel, der har svaret 'skal være til stede' til spørgsmålet: Forestil dig, at du skal skabe fremtidens landsby for dig. Hvilke af nedenstående funktioner skal være til stede i landsbyen, hvilke vil det være ok, at du skal køre efter og hvilke er ikke vigtige for dig?

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

FÆLLESSKAB ER EN VIGTIG UDVIKLINGSMOTOR

De lokale foreninger og frivillige styrker fællesskabet, og de engagerer sig i lokalområdets udvikling.

I landdistrikterne og i de mindre byer er der markant flere, der deltager i foreninger end i de større byer.

Det er især ønsket om at bidrage til lokalsamfundets udvikling, der motiverer beboerne i landdistrikterne til at deltage i foreningslivet, hvorimod det primært er mere egennyttige interesser, der motiverer beboerne i byerne.

459

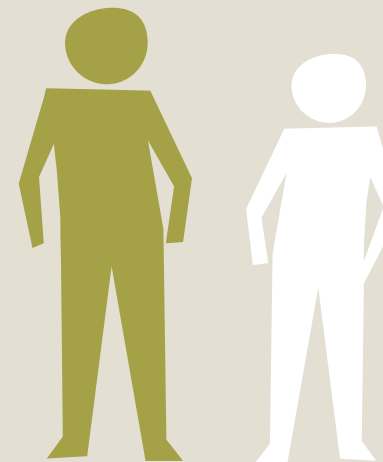
lokalråd, borgerforeninger og lignende lokalsamfundsföreninger er registreret i Region Midtjylland

Kilde: SDU, 'Lokale med på råd og borgere i forening', 2022

59%

af foreningerne mener, at udviklingen i lokalområdet afhænger af, at foreningen – og andre foreninger – engagerer sig deri

Kilde: SDU, 'Civilsamfundets betydning for lokal udvikling i landdistrikter', 2023

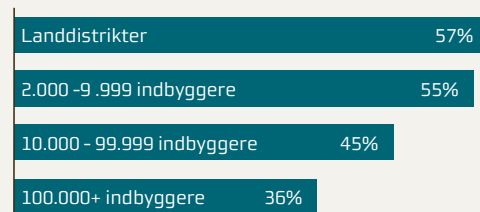
50%

angiver mangel på tid som den største årsag til, at de ikke har deltaget i frivilligt arbejde

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

Der er et større frivilligt engagement på landet og i de mindre byer

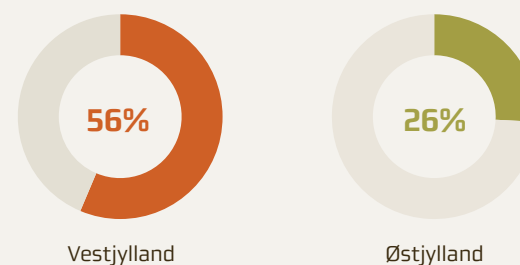
Andel, der har svaret 'ja' på spørgsmålet: Har du deltaget i frivilligt arbejde i dit lokalområde?

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

Unge i Vestjylland deltager oftere i frivilligt arbejde end unge i Østjylland

Andel unge 18-34 årige bosat i landdistrikterne, der har svaret 'ja' på spørgsmålet: Har du deltaget i frivilligt arbejde i dit lokalområde?

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

I landdistrikterne er ønsket om at bidrage til lokalsamfundet den største motivation for at deltage i frivilligt arbejde. I de største byer er det personlig interesse for en bestemt sag eller aktivitet

Andel der har svaret henholdsvis 'ønsket om at bidrage til lokalsamfundet' eller 'personlig interesse for en bestemt sag eller aktivitet' på spørgsmålet: Hvorfor har du deltaget i frivilligt arbejde i dit lokalområde?

Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

Midtjyske stemmer

Konkrete forslag til mere attraktive landdistrikter

"Etablering af cykelstier på de små landeveje der fører til institutioner/skoler."

"Bedre kollektiv mobilitet i en eller anden form, ikke kun busser."

"At der bliver lavet en plan over faste områder i HELE DANMARK til vindmøller og solceller. Der er ingen der vil flytte på landet eller i en mindre landsby i fremtiden, hvis de kan risikere at blive nabo til møller eller solceller."

Hvad sætter du mest pris på, der hvor du bor?

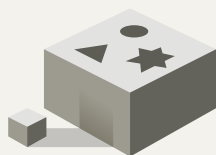
"Min lille søn kan vokse op i et område, hvor han kan være meget fri og være i kontakt med naturen."

"Et stort hus med plads til min hobby og langt til naboerne."

Hvorfor har du deltaget som frivillig?

"Da kommunen lukkede vores skole, var det vigtigt at skabe sammenhold på en anden måde."

Kilde: Survey blandt 2.890 midtjyske borgere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for Region Midtjylland

VILDE
PROBLEMER

www.midtjyskeloesninger.rm.dk

midt
regionmidtjylland